

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Професионално направление: 7.1 Медицина

Докторска програма: Очни болести

Автор: Славена Емилова Стойкова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Тема: Клинично и прогностично значение на SARS-CoV-2 в предния очен сегмент при хоспитализирани пациенти с Ковид инфекция

Автор на становището: проф. д-р Любомир Димитров Спасов, дм – катедра „Хирургически болести, акушерство и гинекология“, Медицински факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Становището е изготвено въз основа на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ (ПУРПНСЗАДСУ). То е написано и представено въз основа на заповед № РД-38-197/11.04.2025 г. на Ректора на СУ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за назначаване на научното жури, както и на решение на научното жури по процедурата.

1. Биографични данни

Славена Емилова Стойкова е родена на 10.08.1977 г. Завършва ОКС „магистър“ след средно образование по специалност „Медицина“ през 2002 г. с отличен успех, а през 2014 г. магистърска програма по специалност „Здравен мениджмънт“. През 2010 г. д-р Славена Стойкова придобива диплома за призната специалност в системата на здравеопазването по Очни болести. Защитава докторска дисертация на тема „Проучване на връзката между амиодароновата кератопатия и реалната плазмена концентрация на активната субстанция“ през 2017 г. по ПН 4.2. Химически науки във Факултета по химия и фармация на СУ „Св. Климент Охридски“.

От 2003 година до момента работи в Болница Лозенец, като за периода 2017-2023 е началник на Очно отделение. От 2012 г. е част и от екипа на Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда като консултант в Детски очен кабинет. Заема академичната длъжност „асистент“ към Медицински факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Зачислена е като докторант на самостоятелна подготовка по ПН 7.1 Медицина, докторска програма: Очни

болести към катедра „Хирургически болести, акушерство и гинекология”, Медицински факултет, СУ „Св. Климент Охридски” през 2023 година.

2. Актуалност на дисертационния труд

Представеният ми за становище дисертационен труд, разработен от Славена Емилова Стойкова е посветен на проблем, свързан с клиничното изследване и прогностично значение на коронавирусните антигени в преден очен сегмент и слъзен секрет. Темата на настоящото проучване е изключително актуална в контекста на Ковид пандемията, обявена през 2020 г. и продължила през следващите три години. В литературата има все повече данни за това, че очната повърхност е потенциален път на проникване на SARS-CoV-2 вируса в организма и настоящото изследване би могло да допринесе за намаляване на медицинските рискове за пациентите и медицинските специалисти, участващи в лечението, да осигури по-пълноценна диагностика, респективно прецизирана терапия.

3. Характеристика на дисертационния труд

Дисертацията е в обем на 135 страници. Илюстрирана е добре с 60 фигури, 52 таблици, 2 схеми и 8 снимки, с коректни описания.

В литературния обзор е направено подробно описание на принципа на PCR изследването – метод за молекулярна диагностика, “златен стандарт“ за верификация наличие на коронавирус COVID-19 и анализ на епидемиологията и патогенезата на промените в предния очен сегмент при пациенти с Ковид инфекция и наличните данни до момента за корелация на офталмологични усложнения и хода на вирусното заболяването. Литературният обзор отразява теоретичните и експериментални познания по изследвания проблем до момента, отговаря на темата на дисертацията и въвежда към контекста на получените резултати.

Целта е ясно формулирана, като за изясняването ѝ са поставени подробни и логични задачи. Разделът методи и материали включва детайлно описание на оценката на очния статус на пациентите в условията на пандемията на територията на клиниките и отделенията, в които са настанени. Описана е пълната методология и материали за набиране на проби от назофаринкса и конюктивния сак. На всички пациенти преди PCR изследване е направен бърз антигенен тест за SARS-CoV-2, принципът и методиката на който са ясно отразени. Подробно е описан протокола на rt-PCR метода, използван за доказване на SARS-CoV-2 вирусна РНК във всички, позитивни на антигенен тест проби. Описани са статистическите методи, използвани за обработка на получените експериментални резултати. Оценена е връзката между наличието на SARS-CoV-2 в ПОС и тежестта на офталмологичната находка, както и тежестта на клиничното протичане на инфекцията, вкл. и

кислородозависимост, избрани лабораторни показатели, степен на белодробно засягане, оценена с компютърна томография и др. От описаните условия, систематизирането на резултатите и дискусията по дисертационния труд личи добро планиране и изпълнение на изследването.

4. Експериментални резултати, изводи и приноси

Докторантката е изследвала връзката между наличието на SARS-CoV-2 в предния очен сегмент при възрастни пациенти с Ковид инфекция с клиничното протичане на заболяването и офталмологичната находка. За целта, е установено наличието на SARS-CoV-2 в предния очен сегмент при пациенти с Ковид инфекция и корелацията му с доказан антиген от назофаринкса, сравнени са находките в ПОС на две групи пациенти: с положителен и отрицателен PCR тест в слъзна проба, изследвана е връзката между наличието на SARS-CoV-2 в предния очен сегмент и тежестта на офталмологичната находка и е установена връзката между наличието на SARS-CoV-2 в предния очен сегмент и тежестта на клиничното протичане на инфекцията, вкл. и кислородозависимост, избрани лабораторни показатели, степен на белодробно засягане, оценена с компютърна томография и др.

С помощта на статистически методи – Хи квадрат анализ тест и Дисперсионен анализ последователно и методично са обработени резултатите за разпределение на доказано позитивни за SARS-CoV-2 с проби от назофаринкса пациенти, предмет на настоящото проучване, по следните параметри:

- възраст, пол, придружаващи заболявания, телесна температура, CRP, брой дни болничен престой и/или в реанимация, прием на антибиотици, данни за кислородна сатурация и допълнително подаван кислород (в т. ч. на неинвазивна вентилация и на механична вентилация), белодробно засягане, офталмологична находка – обективна (хемоза и хиперемия) и субективна.

Същите анализи са проведени и за тези пациенти, при които има наличие на SARS-CoV-2 и в очен секрет, доказан посредством rt-PCR.

Получените резултати са изчерпателно описани и са дискутирани адекватно в контекста на публикуваните в литературата данни по темата на дисертацията, приложена е обобщена схема на резултатите за получените връзки, резултат от статистическата обработка на данните.

Направените в дисертацията изводи (10 на брой) са коректно и ясно формулирани. Приносите са систематизирани добре и акцентират върху за първи път получените у нас данни за анализ на слъзния секрет на болни с COVID-19 за наличието на SARS-CoV-2 и

съпоставка с проявената клинична и офталмологична находка.

Във връзка с дисертационния труд са публикувани 3 научни публикации в нереферирани списания с научно рецензиране. И в трите научни статии дисертантката е първи автор. Тези наукометрични показатели напълно отговарят и надвишават националните минимални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“.

Представеният автореферат е оформен коректно и отговаря на съдържанието на дисертацията.

5. Заключение

Представените материали във връзка с дисертационния труд са в пълно съответствие с изискуемите наукометрични показатели съгласно ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Софийски Университет „Св. Климент Охридски“. Горезложен анализ е основание, убедено да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да присъди образователната и научна степен **„доктор“** по професионално направление 7.1 Медицина (Очни болести) на Славена Емилова Стойкова.

Проф. д-р Любомир Димитров Спасов, дм
27 май, 2025 г.
София